

Одним из самых символических и, одновременно, самых «экзистенциальных» произведений Камю является роман «Чума», где автор сравнивает человеческую жизнь с пребыванием в зачумленном городе. В связи с этим можно вспомнить слова Мартина Хайдеггера: «Смерть как конец присутствия есть самая отличительная, несводимая, неминуемая и как таковая неопережаемая возможность бытия». Как и во всей экзистенциальной философии, смерть стала неотъемлемой частью жизни героев романа. Сам Камю в своем эссе «Миф о Сизифе», написанном незадолго до «Чумы», определял эту ситуацию как «абсурд». Абсурд возникает из противоречия между серьезным, целенаправленным характером человеческой активности и ощущением «нулевого» значения ее конечного результата (смерть индивида и, более того, весьма вероятное уничтожение всего человечества). Смоделировав ситуацию человеческой трагедии, Камю попытался указать и путь преодоления трагедии. «Чума» – прежде всего книга о сопротивляющихся, а не о сдавшихся, книга о смысле существования, отыскиваемом посреди бессмыслицы сущего. Камю в своих литературных произведениях сделал попытку найти решение проблемы человеческой свободы в мире, в котором привычные моральные императивы пришли в негодность или утрачены. Он показал, что существуют вещи и положения, вызывающие в душе человека могучий стихийный протест. В результате формируется «пограничная ситуация», пробуждающая человека к подлинной жизни.

Кириченко І.
НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Визначені в Конституції України завдання по створенню демократичної, соціальної, правової держави не можуть бути вирішеними без формування громадянського суспільства. Адже відомо, що для транзитивних країн становлення громадянського суспільства – найважливіша умова переходу їх до правової державності та забезпечення прав і свобод громадян. На жаль, у більшості із цих країн, у тому числі і в Україні, проблема формування громадянських суспільств ще далеко не вирішена. З однієї сторони, абсолютна більшість нормативно-правових документів, що була прийнята Верховною Радою, КМУ, Президентом є прогресивними і такими, які дійсно допомагають становленню громадянського суспільства в Україні. З іншої сторони, влада на місцях їх ігнорує або виконує формально. Це стосується в першу чергу діяльності громадських організацій. За даними прес-служби Міністерства юстиції у першому півріччі 2013 року в Україні зареєстровано 881 громадську організацію, а загалом їх в Україні діє майже 40 тис. (39 103). Більшість громадських організацій ще не є настільки впливовими, щоб активно формувати позитивну думку про себе на місцевому рівні, а також не є готовими

на рівних співпрацювати з органами влади на місцях. Цей факт органи влади застосовують для використання лояльних для себе громадських організацій, або квазі-громадських організацій для формального виконання вимог законодавства. А тому проблема формування громадянського суспільства в Україні є актуальною. Професор А. Колодій, в роботі «Розвиток громадянського суспільства» зазначає: «громадянське суспільство – це сфера взаємодії індивідів і тих груп та організацій, які вони утворюють. Однією з цілей взаємодії є формулювання, висловлення і захист індивідами та їх об'єднаннями своїх інтересів. Це той зріз суспільних відносин, коли громадські організації виступають як групи інтересів, що є посередниками в стосунках індивідів з владою та рештою суспільства». Отже, поняття громадянського суспільства невіддільне від сучасного розуміння демократії. Демократичний режим – це не лише чесні вибори, формальні процедури і взаємний контроль органів влади та політиків. Це ще й можливість вільної реалізації інтересів громадян, розвитку їхнього потенціалу та ефективного впливу на посадовців.

Серед особливостей України можна виділити: відсутність глибоких демократичних традицій у докомуністичну епоху; відсутність ринкової економіки; зростання злочинності, криміналізація перехідного суспільства; зниження життєвого рівня основної маси населення, його розшарування; високий ступінь пасивності в суспільстві, укорінену звичку до духовної та політичної несвободи; наявність істотних зрушень у духовній сфері життя. Необхідно повною мірою використовувати історичний досвід держав, що ефективно вирішили завдання перехідного періоду. Цей досвід містить у собі: формування правової держави; опору в ході проведення економічних реформ на приватну ініціативу, трансформацію «дикого ринку» в «ринкову економіку»; проведення сильної соціальної політики держави; прийняття соціально орієнтованого законодавства, яке дозволило б скоротити соціальну нерівність та сформувати середній клас; допомогу в становленні громадських організацій; зниження податків до оптимального рівня; боротьбу з корупцією влади, з криміналізацією суспільства, підтримка волонтерства, підвищення рівня громадянської та правової культури; удосконалення умов залучення інститутів громадянського суспільства до надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів; забезпечення належного правового регулювання для реалізації різних форм місцевої демократії; розвиток соціального діалогу.

Отже, за роки незалежності в Україні склалась мережа громадських інститутів, завдяки яким суспільне життя набуло рис громадянського суспільства, рис, які істотно відрізняють його від життя за комуністичного режиму. Формально існує правове поле, необхідне для захисту прав особи та

для її добровільної участі у вирішенні громадських справ, проте воно вимагає розширення та вдосконалення.

*Колесник А.
НТУ «ХПИ»*

ФИЛОСОФСКИЙ АСПЕКТ ПОНЯТИЯ СВОБОДЫ

Жан де Лабрюйер писал: «Свобода - это не праздность, а возможность свободно располагать своим временем и выбирать себе род занятий; быть свободным – значит не предаваться безделью, а самолично решать, что делать и чего не делать. Какое великое благо такая свобода!». Проблема свободы является одной из самых важных проблем, входящих в круг тем философский антропологии. В наше время, эта тема очень актуальна ведь каждый хочет быть свободным или, по крайней мере, считать себя таким. В 20 веке появилось философское течение, которое напрямую работало с понятием свободы – это экзистенциализм. Экзистенциализм, смысл которого произошел от позднелатинского слова *exsistentia* – существование, означает философию существования. Она возникает как антропологическая по своей направленности, где центральной философской проблемой является проблема человека, его существования в мире. Человеческое бытие, согласно экзистенциалистам, — совершенно уникальная реальность, к которому неприменимы никакие нечеловеческие мерки причинно-следственных связей, ничто внешнее не властно над человеком, он есть причина самого себя. Вот почему в экзистенциализме человек свободен, ибо свобода — это сама экзистенция. Экзистенция является "обиталищем" человеческой свободы, а потому человек — это свобода, и он осужден быть свободным. Основанием свободы в экзистенциализме является то, что человек сам себя создает, и он ответственен за все, что делает. Конечно, человек может отказаться от своей свободы. Но отказаться от свободы — это отвергнуть свою личность, что значит поступать и думать так, как поступают и думают все.

В более общем понимании свобода, как одна из основных философских категорий, характеризует сущность человека и его существование. Поэтому содержательное определение свободы – это определение свободы как чего-то такого в нас, что от нас не зависит, оно не имеет никогда никаких конкретных оснований, которые мы могли бы находить в какой-нибудь конкретной, окружающей индивида культуре. Свободный выбирает, несвободный подчиняется позыву. Свобода – это состояние духа, это философское понятие, отражающее неотъемлемое право человека реализовать свою человеческую волю. Свобода начинается именно там, где человек сознательно ограничивает себя!

Нет человека, который не любил бы свободу, но справедливый человек требует ее для всех, а несправедливый – только для себя. Современный человек подвержен мощному влиянию общества. Не смотря на то, что у нас есть больше возможностей почувствовать себя, хоть на краткий миг, но воистину